

Arzu YILDIRIM COŐKUN

TÜRK İŐ HUKUKUNDA İKALE

onikilevha
TÜRK İŐ HUKUKU BİLİM ENSTİTÜSÜ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XIII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM SÖZLEŞME ÖZGÜRLÜĞÜ VE SÖZLEŞMELERİN KURULMASI

I. SÖZLEŞME ÖZGÜRLÜĞÜ	5
A. Kavram	5
B. Sözleşme Özgürlüğünün Kapsamı	8
1. Sözleşme Yapma veya Yapmama Özgürlüğü	8
2. Sözleşmenin Diğer Tarafını Belirleme Özgürlüğü.....	8
3. Sözleşmenin İçeriğini Belirleme Özgürlüğü	9
4. Sözleşmenin Tipini Belirleme Özgürlüğü	9
5. Şekil Serbestisi	10
6. Sözleşmeyi Değiştirme veya Sona Erdirme Özgürlüğü.....	10
C. Sözleşme Özgürlüğünün Sınırları.....	11
1. Tarafların Fiil Ehliyetine Sahip Olmaması	11
2. Emredici Hukuk Kurallarına Aykırılık	11
3. Ahlaka Aykırılık	13
4. Kamu Düzenine Aykırılık.....	14
5. Kişilik Haklarına Aykırılık	14
6. Başlangıçtaki İmkânsızlık	15
7. Şekle Aykırılık	16

8. Sözleşmede İrade ve Beyan Arasındaki Uyumsuzluk	17
a. Tek Tarafın İsteğiyle Oluşturulan Uyumsuzluk Halleri.....	17
b. İki Tarafın İsteğiyle Oluşturulan Uyumsuzluk: Muvazaa ..	18
c. İrade Bozuklukları	19
d. Aşırı yararlanma (Gabin)	22
D. Sözleşme Özgürlüğünün Sınırlarına Uyulmamasının Sonuçları....	23
1. Kesin Hükümsüzlük	24
2. Kısmî Hükümsüzlük	25
3. Tahvil (Çevirme).....	27
4. İptal Edilebilirlik.....	27
E. Sözleşme Yapma veya Yapmama Özgürlüğünün İstisnası: Sözleşme Yapma Zorunluluğu.....	28
1. Kanundan Kaynaklanan Sözleşme Yapma Zorunluluğu.....	30
2. Kamu Hukukundan Doğan Sözleşme Yapma Zorunluluğu	31
3. Dürüstlük Kuralından Kaynaklanan Sözleşme Yapma Zorunluluğu	31
4. Taraf İradelerinden Kaynaklanan Sözleşme Yapma Zorunluluğu (Ön Sözleşme)	32
II. SÖZLEŞMELERİN KURULMASI.....	33
A. Genel Olarak	33
B. İrade Beyanlarının Birbirine Uygun Olması.....	35
1. Uygunluk Kavramı ve Kapsamı.....	35
2. İrade Beyanları Arasında Uyuşmazlık	39
C. İrade Beyanlarının Karşılıklı Olması	39
1. Genel Olarak	39
2. Öneri.....	40
a. Tanım ve Önerinin Taşınması Gereken Özellikler	40
b. Önerinin Şekli.....	41
c. Öneri ve Öneriye Çağırma (Davet) Ayrımı.....	42
d. Önerinin Hüküm ve Sonuçları	43
e. Önerinin Reddi.....	46

3. Kabul.....	46
a. Tanım ve Kabulün Taşınması Gereken Özellikler	46
b. Açık ve Örtülü Kabul Beyanı	47
c. Kabulün Şekli.....	51
d. Kabulün Hüküm ve Sonuçları	51
4. Öneri ve Kabulün Geri Alınması	51
5. Önerenin veya Kabul Edenin Ölmesi, Ehliyetini Kaybetmesi.	52
D. Sözleşmenin Kurulduğu An.....	52
1. Sözleşmenin Kurulduğu An Bakımından Benimsenen Teoriler.....	52
a. Açıklama Teorisi.....	52
b. Gönderme Teorisi.....	53
c. Varma Teorisi	53
d. Öğrenme Teorisi.....	53
2. Türk Borçlar Kanununda Benimsenen Teori	53
a. Hazırlar Arasında Yapılan Sözleşmeler Bakımından	53
b. Hazır Olmayanlar Arasında Yapılan Sözleşmeler Bakımından	54
E. Sözleşmenin Hüküm ve Sonuçlarını Doğurduğu An.....	54
1. Hazırlar Arasında Yapılan Sözleşmeler Bakımından	54
2. Hazır Olmayanlar Arasında Yapılan Sözleşmeler Bakımından	55

İKİNCİ BÖLÜM

İKALE KAVRAMI, İKALENİN HUKUKİ NİTELİĞİ VE BENZER HUKUKİ İŞLEMLERLE KIYASLANMASI

I. İKALE KAVRAMI.....	57
II. İKALENİN HUKUKİ NİTELİĞİ	59
III. İKALENİN BENZER HUKUKİ İŞLEMLERLE KIYASLANMASI..	61
A. İkale ve Fesih.....	61

B. İ kale ve İbra Sö zleşmesi	63
C. İ kale ve Sulh Sö zleşmesi	66
D. İ kale ve Feragat	71
E. İ kale ve Arabuluculuk.....	74
F. İ kale ve Avukatlık Kanunu m. 35/A Uyarınca Sağ lanan Uzlaş ma ..77	

Ü ÇÜ NCÜ BÖ LÜ M
İ KALE SÖ ZLEŞ MESİNİN KURULMASI,
GEÇERLİLİK KOŞ ULLARI VE İ KALENİN
GEÇERSİZLİK HALLERİ İ LE İ KALENİN
İ ŞÇ İ VE İ ŞVERENİN HAK VE BORÇ LARI
AÇ ISINDAN SONUÇ LARI

I. İ KALE SÖ ZLEŞ MESİNİN KURULMASI	79
A. Genel Olarak	79
B. Aç ık İ rade Beyanları ile Kurulması	80
1. Ö neri (İ cap)	82
2. Kabul.....	83
3. Ö neri veya Kabulden Dön ülmesi	83
C. Ö rtülü İ rade Beyanları ile Kurulması.....	84
D. İ kalenin Kurulmasında Ehliyet ve Ş ekil.....	86
1. İ kalenin Kurulmasında Ehliyet.....	86
2. İ kalenin Ş ekli.....	87
II. İ KALE SÖ ZLEŞ MESİNİN GEÇERLİLİK KOŞ ULLARI VE	
GEÇERSİZLİK HALLERİ.....	88
A. İ kale Sö zleş mesinin Geçerlilik Koş ullarını Belirleyen İlke ve	
Esaslar	88
1. Dar Yorum İlkesi.....	89
2. Makul Yarar (İ şçiye Ek Menfaat Sağ lanması) Ölç ütü	91
3. İ şverenin İ şç iyi Bilgilendirme ve Aydınlatma Yükümlülüğü	95
4. İ şçinin Eđ itim Seviyesi ve İ şyerindeki Konumu.....	98

---

5. TBK m. 27 Sınırlamalarına Uygun Olma.....	100
6. İşçinin Korunması İlkesi.....	100
7. İkaledeki Edimler Arasında Aşırı Yararlanma (Gabin) Bulunmaması Gerekliği	104
8. İkalenin Muvazaalı Olmaması Gerekliği.....	107
9. İrade Sakatlıklarının Bulunmaması Gerekliği	109
B. İkale Sözleşmesinin Geçersizlik Halleri.....	110
1. Yanılma (Hata) Nedeniyle İptal Edilebilirlik.....	110
2. Aldatma (Hile) Nedeniyle İptal Edilebilirlik.....	111
3. İkalenin İptali Talebinin Sonuçları	112
4. Korkutma (İkrah) Etkisindeki İkalenin Yok Hükmünde Sayılması	114
III. İKALENİN İŞÇİ VE İŞVERENİN HAK VE BORÇLARI AÇISINDAN SONUÇLARI	115
A. İkalenin İşçinin Hak ve Borçları Açısından Sonuçları	116
B. İkalenin İşverenin Hak ve Borçları Açısından Sonuçları.....	120
SONUÇ	123
KAYNAKÇA.....	127